

Sygn. akt VII U 486/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: praktykant Katarzyna Andzo

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 r. w Warszawie

sprawy K. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania K. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 11 stycznia 2016 r. znak: (...)

i od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 12 czerwca 2015 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje K. Ś. prawo do emerytury ustalonej na podstawie art. 55 w związku z art. 27 i art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyjmując, że od wysokości zwaloryzowanego kapitału początkowego i od składek zgromadzonych na koncie odwołującego od 1999 roku nie podlegają odliczeniu kwoty wypłacone z tytułu wcześniejszej emerytury i przyjmuje, że wysokość tak obliczonego świadczenia na dzień 1 maja 2015 roku wynosi 6497,93 zł,

2. ustala odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu ostatniej istotnej okoliczności do przyznania świadczenia obliczonego w sposób określony w punkcie 1 wyroku,

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. Ś. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 486/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odmówił ubezpieczonemu K. Ś. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej, wskazując, że wnioskodawca ma już ustalone prawo do ww. świadczenia, które nieprzerwanie pobiera od dnia 01 lipca 2008 r. Na tej podstawie organ rentowy uznał, że brak jest podstaw do zastosowania powołanej wyżej regulacji i ustalenia

wysokości emerytury w oparciu o treść art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...), k. 15, tom II a.r.).

Następnie, decyzją z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., działając na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał K. Ś. emeryturę na podstawie art. 25 ww. ustawy emerytalnej, obliczając jej wysokość z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 26 ustawy emerytalnej w tzw. systemie kapitałowym. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 283.090,85 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 965.811,07 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 183,30 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia wyniosła 5.067,98 zł (decyzja z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...), k. 45-48, tom II a.r.).

Odwołania od powyższych decyzji złożył **K. Ś.**, domagając się ich zmiany i obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej przy uwzględnieniu faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym po osiągnięciu wieku emerytalnego. Wskazał, że uprzednie ustalenie w stosunku do niego emerytury na tzw. „starych zasadach” nie stanowi przeszkody do ustalenia emerytury kapitałowej nawet w przypadku, gdy emerytura ta była pobierana. Podkreślił, że przepis art. 55 ustawy emerytalnej stanowi jedynie, że wniosek o emeryturę powinien zostać złożony po dniu 31 grudnia 2008 r., a ubezpieczony powinien spełniać warunek kontynuowania ubezpieczenia emerytalno-rentowego po osiągnięciu wieku emerytalnego, co w jego przypadku miało miejsce. Tym samym ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.) niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Odwołujący zaznaczył, że urodził się przed dniem 01 stycznia 1949 r., a zatem spełnił warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, a ponadto po ukończeniu 65 lat podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, odwołujący wskazał, że art. 55 ustawy emerytalnej, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury uzyskanej po ukończeniu wieku powszechnego, według art. 26 zrównuje w pewnym sensie zrównuje sytuację osób urodzonych przed dniem 01 stycznia 1949 r. z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które – jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, albo do tzw. emerytury wcześniejszej – mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, wyliczanej według art. 24 ustawy. W związku z tym, jeżeli istnieje możliwość obliczenia emerytury przysługującej ubezpieczonemu na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r., organ rentowy jest zobowiązany obliczyć należne mu świadczenie emerytalne zarówno według dotychczasowych zasad, jak i według nowych zasad, a następnie przyznać mu emeryturę w wyższej wysokości. Na tej podstawie ubezpieczony wniósł o ponowne przeliczenie przysługującego mu świadczenia emerytalnego i przyznanie na jego rzecz emerytury kapitałowej, o ile będzie ona korzystniejsza od emerytury dotychczas pobieranej (odwołanie z dnia 22 lutego 2016 r., k. 2-7 a.s., odwołanie z dnia 24 czerwca 2016 r. k. 2-6 – akta sprawy o sygn. VII U 1042/16).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17 marca 2016 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie od decyzji z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...) na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 01 stycznia 1949 r., który osiągnął wiek emerytalny na podstawie art. 27 i posiada okres składkowy i nieskładkowy

wynoszący, co najmniej 25 lat dla mężczyzn, może być obliczona emerytura na zasadach określonych w art. 26, tj. na podstawie zaewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego: zwaloryzowanej kwoty kapitału początkowego oraz zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. oraz kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego, a także, jeżeli emerytura obliczona na podstawie art. 26 jest wyższa od emerytury obliczonej zgodnie z art. 53. Zaznaczył przy tym, że obliczenie wysokości świadczenia w myśl art. 55 w związku z art. 26 ma zastosowanie wyłącznie przy ustalaniu wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy, jak również w stosunku do osób, które – mając ustalone prawo do wcześniejszej emerytury – nigdy jej nie pobrały. Organ rentowy podkreślił, iż z uwagi na fakt, że odwołujący ma już ustalone prawo do emerytury, którą nieprzerwanie pobiera od dnia 01 lipca 2008 r., brak jest podstaw do przyznania na jego rzecz świadczenia na zasadach przewidzianych w art. 55 ustawy emerytalnej. Zaznaczył przy tym, że przed nowelizacją ustawy emerytalnej, dokonanej ustawą z dnia 05 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 55 nie ma zastosowania do osób, mających ustalone prawo do emerytury. Na tej podstawie organ rentowy odmówił wnioskodawcy przeliczenia świadczenia w oparciu o powołaną wyżej regulację (odpowiedź na odwołanie z dnia 17 marca 2016 r. k. 10 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 12 lipca 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. sprecyzował, że wnosi o oddalenie odwołania zarówno od decyzji z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...), jak i z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...). Jednocześnie wniósł o łączne rozpoznanie niniejszej sprawy ze sprawą toczącą się przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie pod sygn. akt VII U 1042/16 (pismo procesowe z dnia 12 lipca 2016 r. k. 12 lipca 2016 r. – akta sprawy o sygn. VII U 1042/16).

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2016 r., Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie połączył sprawę o sygn. akt VII U 1046/16 ze sprawą niniejszą celem ich łącznego rozpoznania pod sygn. akt VII U 486/16 (protokół rozprawy z dnia 13 lipca 2016 r. k. 10 – akta sprawy o sygn. VII U 1042/16).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. Ś., urodzony w dniu (...), w dniu 29 lipca 2008 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o przyznanie na jego rzecz prawa do świadczenia emerytalnego. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 29 lipca 2008 r. wraz załącznikami k. 3-54, tom I a.r.).

Decyzją z dnia 30 września 2008 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. przyznał ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 01 lipca 2008 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na fakt kontynuowania przez odwołującego zatrudnienia. Zaznaczył przy tym, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w oddziale organu rentowego świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Na mocy powyższej decyzji wysokość świadczenia została ustalona na kwotę 3.487,58 zł. W kolejnych latach ww. świadczenie podlegało stosownym waloryzacji i przeliczeniom w oparciu o przedkładane przez odwołującego dodatkowe dokumenty, dotyczące warunków jego zatrudnienia i wynagrodzenia w poszczególnych okresach czasu (decyzja z dnia 30 września 2008 r., znak: (...) k. 78-79, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 marca 2009 r., k. 86-87, decyzja z dnia 05 maja 2009 r., znak: (...) k. 95-98 i nast. k. 101-158, k. 169-170, k. 185-186, k. 280-284, tom I a.r.).

W dniu 13 marca 2012 r. ubezpieczony osiągnął powszechny wiek emerytalny. Po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, ubezpieczony do dnia 30 czerwca 2013 r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 01 stycznia 2013 r. Od osiąganego przez odwołującego wynagrodzenia z tytułu powyższego zatrudnienia były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne. W związku z przedłożeniem przez odwołującego w organie rentowym dokumentów, potwierdzających wysokość otrzymywanego w tym okresie czasu wynagrodzenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na mocy decyzji z dnia 31 grudnia 2014 r., znak:

(...), przeliczył emeryturę K. Ś., ustalając jej wysokość na kwotę 4.802,37 zł (zaświadczenie z dnia 19 sierpnia 2013 r., wniosek o potwierdzenie ubezpieczenia, decyzja z dnia 31 grudnia 2014 r., znak: EM/40631079/25 – dokumentacja zgromadzona w tomie I a.r.).

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, uchyleniu uległ art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej. Konsekwencją powyższej zmiany było to, że emerytom którzy osiągnęli 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn wypłata emerytury, która podlegała zawieszeniu z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, mogła zostać podjęta bez względu na wysokość osiąganego przychodu (bezsporne).

Wobec ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, w dniu 29 stycznia 2015 r., K. Ś. zwrócił się do organu rentowego z wnioskiem o przeliczenie przysługującego mu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych według tzw. „nowych zasad” (wniosek o emeryturę z dnia 29 stycznia 2015 r. k. 1-4, tom II a.r.).

Decyzją z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odmówił ubezpieczonemu K. Ś. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 55 ustawy wskazując, że wnioskodawca ma już ustalone prawo do ww. świadczenia, które nieprzerwanie pobiera od dnia 01 lipca 2008 r. Na tej podstawie organ rentowy uznał, że brak jest podstaw do zastosowania powołanej wyżej regulacji i ustalenia wysokości emerytury w oparciu o treść art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...), k. 15, tom II a.r.).

Następnie, decyzją z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., działając na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał K. Ś. emeryturę na podstawie art. 25 ww. ustawy emerytalnej, obliczając jej wysokość z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 26 ustawy emerytalnej w tzw. systemie kapitałowym. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 283.090,85 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 965.811,07 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 183,30 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia wyniosła 5.067,98 zł (decyzja z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...), k. 45-48, tom II a.r.).

Od niekorzystnych dla siebie decyzji organu rentowego, ubezpieczony K. Ś. wniósł odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie. W jego treści powołał się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, wskazując, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2015 r. poz. 748) niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Na tej podstawie ubezpieczony wniósł o ponowne przeliczenie przysługującego mu świadczenia emerytalnego i przyznanie na jego rzecz emerytury kapitałowej, o ile będzie ona korzystniejsza od emerytury dotychczas pobieranej (odwołanie z dnia 22 lutego 2016 r., k. 2-7 a.s., odwołanie z dnia 24 czerwca 2016 r. k. 2-6 – akta sprawy o sygn. VII U 1042/16).

W ramach toczącego się postępowania, organ rentowy, wykonując zobowiązanie Sądu, dokonał symulacji obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej i wskazał, że hipotetyczna wartość emerytury ubezpieczonego K. Ś. ustalona na podstawie art. 55 w związku z art. 26 wyniosłaby 6.497,93 zł i okazała się świadczeniem wyższym,

aniżeli emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Organ rentowy powołał się przy tym na art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 05 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 552), mocą którego do ustawy emerytalnej został dodany art. 55a. Podniósł, że przepis art. 55 ww. ustawy nie ma zastosowania do ubezpieczonego urodzonego przed dniem 1949 r., który przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i pobierał to świadczenie. Organ rentowy zaznaczył, że dyspozycja art. 55 nie obejmuje potencjalnie szerokiego kręgu osób, które są uprawnione do wcześniejszej emerytury, a jednocześnie kontynuują zatrudnienie lub inną pracę podlegającą ubezpieczeniu. Zdaniem organu rentowego przepis ten niezasadnie wyklucza takie osoby od prawa do ubiegania się o przyznanie emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Zaproponowana zmiana umożliwi zatem zastosowanie tzw. nowych zasad wymiaru do obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, również wtedy, gdy emeryt przed jej uzyskaniem był uprawniony do wcześniejszej emerytury. W ocenie organu rentowego, oznacza to, że sam ustawodawca przyznał, że przed dokonaną nowelizacją, art. 55, nie ma zastosowania do osób mających ustalone prawo do emerytury. Mając na uwadze powyższe, organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (protokół rozprawy z dnia 13 lipca 2016 r. k. 41-43, pismo procesowe z dnia 29 lipca 2016 r. k. 45 a.s.).

Na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2016 r., strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe (protokół rozprawy z dnia 18 sierpnia 2016 r. k. 52-54 a.s.).

Powyzszy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, jak również w aktach sprawy o sygn. VII U 1042/16 oraz aktach organu rentowego. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Przy tym zaznaczenia wymaga, że stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny, a strony różniły się wyłącznie, co do oceny prawnej przepisów prawa materialnego mających zastosowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania K. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 11 stycznia 2016 r., znak: (...) oraz z dnia 12 czerwca 2015 r., znak: (...) są zasadne i jako takie zasługują na uwzględnienie.

Istotą sporu było to, czy ubezpieczony K. Ś. spełnia przesłanki z art. 55 ustawy z ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) do wystąpienia z wnioskiem o obliczenie jego emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z treścią powołanego przepisu, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Bezspornym jest, że K. Ś. osiągnął już wymagany przez art. 27 wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu tego wieku oraz złożył wniosek o przyznanie na jego rzecz emerytury kapitałowej po dniu 31 grudnia 2008 r.

Organ rentowy odmowę obliczenia wysokości świadczenia według zasad wynikających z art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, argumentował pobieraniem przez odwołującego wcześniejszej emerytury. Stanowisko to nie jest jednak trafne, albowiem z treści art. 55 ustawy nie wynika, aby wniosek o emeryturę, określony we wskazanej powyższej regulacji musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 55 ustawy emerytalnej należy rozumieć jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu tego wieku emerytalnego, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. niezależnie od faktu przejścia na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Przepis art. 55 ustawy emerytalnej, umożliwiając ubezpieczonym

urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według art. 26 ustawy zrównuje w pewnym sensie sytuację tych osób z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 04 lipca 2013 r., II UZP 4/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12).

Kwestia ta była przedmiotem licznych rozważań i analizy bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego. I tak w wyroku z dnia 18 września 2014 r. (I UK 27/14) Sąd Najwyższy wskazał, że w art. 55 ustawy emerytalnej chodzi nie o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie. Jednocześnie we wcześniejszym orzeczeniu z dnia 04 września 2013 r. (II UK 23/13) Sąd Najwyższy przesądził, że emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną niezgodnie z wnioskiem emerytalnym na dotychczasowych zasadach (art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury „kapitałowej” na podstawie art. 26 tej ustawy, jeżeli kontynuuje ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczanej w systemie kapitałowym wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r. (art. 55 w związku z art. 114 ust. 1 ustawy).

Tym samym w uzasadnieniu do wskazanego powyżej wyroku z dnia 04 września 2013 r. (II UK 23/13), jak również do wyroku z dnia 07 listopada 2013 r. (II UK 143/13) Sąd Najwyższy zauważył, że emeryt pobierający świadczenie emerytalne, pozostający w dalszym ciągu czynny zawodowo i z tego tytułu kontynuujący obowiązkowo ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zachowuje status ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania najkorzystniejszego wymiaru należnego świadczenia emerytalnego, w tym do wyliczenia na zasadach kapitałowych, jeżeli emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy, gdy spełnił warunki wymagane w art. 55 ustawy. Ponadto w powołanym orzeczeniu z dnia 07 listopada 2013 r. Sąd Najwyższy wskazał na obowiązek organu rentowego do obliczenia w tym przypadku emerytury ubezpieczonemu zarówno według dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53 tej ustawy), jak i według nowych zasad (art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy), a następnie przyznania emerytury w wyższej wysokości (art. 55 w związku z art. 100 ust. 1 tej ustawy).

W świetle powyższego należało zatem uznać, że odwołujący K. Ś. nie utracił na stałe możliwości zweryfikowania wysokości przyznanej na jej rzecz emerytury tylko dlatego, że wcześniej nabył ona prawo do pobierania ww. świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, skoro w dalszym ciągu kontynuował zatrudnienie i uiszczal należne z tego tytułu składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe.

Uwzględnienie odwołania nie mogło ograniczyć się jednak tylko do badania, czy wnioskodawca kontynuował ubezpieczenie emerytalne i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., albowiem warunkiem koniecznym do zastosowania art. 55 ustawy jest przeprowadzenie oceny, czy emerytura odwołującego obliczona na tej podstawie byłaby wyższa od emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy. Okoliczność ta została zweryfikowana w toku niniejszego postępowania, w którym zobowiązano organ rentowy do dokonania symulacji mającej na celu stwierdzenie, która z emerytur (obliczona według art. 53 czy art. 26 ustawy) jest korzystniejsza dla wnioskodawcy. Wykonując zobowiązanie Sądu organ rentowy podał, że hipotetyczna wartość emerytury ubezpieczonego K. Ś. ustalona na podstawie art. 55 w związku z art. 26 wyniosłaby 6.497,93 zł i okazała się świadczeniem wyższym, aniżeli emerytura ustalona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. W tym względzie organ rentowy powołał się jednak na art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 05 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 552) mocą, którego do ustawy emerytalnej został dodany art. 55a. Organ rentowy zaznaczył, że przed nowelizacją ustawy emerytalnej, dokonanej ustawą z dnia 05 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 55 nie ma zastosowania do osób, mających ustalone prawo do emerytury.

Zaprezentowana powyżej argumentacja organu rentowego nie zasługuje jednak na uwzględnienie. Jak już zostało bowiem wskazane wykładnia art. 55 ustawy emerytalnej została dokonana przez Sąd Najwyższy, a także sądy powszechne. Zgodnie z tą wykładnią, istnieje możliwość obliczenia emerytury przysługującej na podstawie art. 27 według zasad wynikających z art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej. Dotyczy to ubezpieczonego urodzonego przed

dniem 01 stycznia 1949 r., który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, tj. po ukończeniu 65 lat w przypadku mężczyzny oraz który z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r. Prawo do takiego obliczenia emerytury jest niezależne od faktu przejścia przez ubezpieczonego na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. W tym względzie orzecznictwo przyjmujące taką wykładnię jest jednolite i utrwalone, a zatem nie ma potrzeby powtarzania argumentów przemawiających za takim stanowiskiem. Wykładnię tę podziela również Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę.

Wskazać jednak należy, iż z mocy art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 05 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 552), do ustawy emerytalnej został dodany art. 55a. Zmiana ustawy emerytalnej weszła w życie od dnia 01 maja 2015 r. Należy zatem rozważyć ewentualne konsekwencje tej zmiany. Zgodnie z treścią powołanej regulacji przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.

W tym miejscu wskazać należy, iż nie ulega wątpliwości, że data złożenia wniosku wskazuje na to jaki stan prawny powinien być brany pod uwagę, jako kryterium ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 06 czerwca 2013 roku, III AUa 1806/06, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 czerwca 1995 r., II URN 56/94; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 04 marca 2014 r., III AUa 614/13). W realiach rozpoznawanej sprawy, wnioskodawca wnioski o ustalenie wysokości emerytury, na podstawie art. 55 i 26 ustawy o emeryturach i rentach złożył w dniu 29 stycznia 2015 r. i w tym dniu nie obowiązywał jeszcze art. 55a ustawy o emeryturach i rentach, który wszedł w życie od dnia 01 maja 2015 r. i pozwala na pomniejszenie emerytury, obliczonej zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej, o sumę kwot pobranych emerytur, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3. Tak więc wnioskodawca przy obliczaniu wysokości emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej nie powinien mieć tej emerytury pomniejszonej o sumę kwot pobranych emerytur. Przepis art. 55a ustawy emerytalnej nie ma w stosunku do wnioskodawcy zastosowania zgodnie z ogólną zasadą, iż prawo nie może działać wstecz – *lex retro non agit*. W wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 03 czerwca 2015 r. (III AUa 1765/14) podkreślono, iż „wobec istnienia zgodnej wykładni, rzeczywisty skutek nowelizacji (dodania art. 55a), w zakresie art. 55 ustawy emerytalnej, jest zmianą normatywną, a nie jedynie zmianą dotyczącą interpretacji tekstu prawnego”.

W tym stanie rzeczy, zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało zmienić zaskarżone decyzje i przyznać K. Ś. prawo do emerytury ustalonej na podstawie art. 55 w związku z art. 27 i art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyjmując, że od wysokości zwaloryzowanego kapitału początkowego i od składek zgromadzonych na koncie odwołującego od 1999 r. nie podlegają odliczeniu kwoty wypłacone z tytułu wcześniejszej emerytury i przyjmuje, że wysokość tak obliczonego świadczenia na dzień 01 maja 2015 r. wynosi 6.497,93 zł.

W dalszej kolejności, Sąd Okręgowy zbadał kwestię odpowiedzialności organu rentowego za brak ustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie dotyczącej wniosku ubezpieczonego o przeliczenie świadczenia z dnia 29 stycznia 2015 r. Powyższe zagadnienie prawne ma znaczenie prejudycjalne dla orzeczenia w przedmiocie dalszego roszczenia ubezpieczonego o zapłatę odsetek za zwłokę w wypłacie świadczenia w wyższej wysokości na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej. W tym miejscu wskazać należy, że postępowanie organu rentowego w niniejszej sprawie nie odpowiada prawu. Podkreślenia wymaga, że w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007

r. (P 11/07) Trybunał Konstytucyjny wywiódł w szczególności, że przez pojęcie „wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności” z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też trzydziestodniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Taki jest też przeważający kierunek wykładni Sądu Najwyższego, w szczególności należy wskazać, iż Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 kwietnia 2004 r. (III UA 1/04), stwierdził, że jeżeli organ rentowy nie wyda decyzji pozytywnej w sprawie ustalenia prawa do świadczenia lub nie wypłaci tego świadczenia w terminie 30-dniowym od daty faktycznego wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania przez organ rentowy decyzji, a następnie - w wyniku przeprowadzonego postępowania odwoławczego - okaże się, iż w tej dacie zostały już faktycznie wyjaśnione wszystkie okoliczności niezbędne dla wydania takiej decyzji, to wówczas organ rentowy obowiązany jest do wypłaty także stosownych odsetek od tego świadczenia. W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., (I UK 159/04), Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł, że wówczas, gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji, miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza, gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu.

W realiach niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie ponownego ustalenia wysokości świadczenia według nowych zasad po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Organ nie uwzględnił bowiem wniosku ubezpieczonego o przeliczenie świadczenia wskutek wadliwej interpretacji przepisów prawa materialnego, a zatem ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia wysokości świadczenia należnego K. Ś. w prawidłowej, wyższej niż dotychczasowa kwota. Mając powyższe na uwadze, w pkt. 2 sentencji wyroku, Sąd Okręgowy ustalił odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu ostatniej istotnej okoliczności do przyznania świadczenia obliczonego w sposób określony w pkt. 1 wyroku.

O kosztach postępowania, Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 3 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz odwołującego K. Ś. kwotę w wysokości 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)